

امروز بشر وارد بحران هویت شده است/ بحرانهای فرهنگی در پیش است

حجت الاسلام بهروزی لک در نشست علمی «آینده‌پژوهی فرهنگ» گفت: جهانی شدن یک فضای آشفته فرهنگی را به دنبال داشته است و در کشور ما نیز تاثیرگذار است که فرآیند گذار یا ادغام شوندگی از نظر ذاتی بحران‌خیز است و معتقدم امروز بشر وارد بحران هویت شده است.

حجت الاسلام بهروزی لک در نشست علمی «آینده‌پژوهی فرهنگ» گفت: جهانی شدن یک فضای آشفته فرهنگی را به دنبال داشته است و در کشور ما نیز تاثیرگذار است که فرآیند گذار یا ادغام شوندگی از نظر ذاتی بحران‌خیز است و معتقدم امروز بشر وارد بحران هویت شده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، نشست علمی «آینده‌پژوهی فرهنگ» به همت گروه فرهنگ‌پژوهی پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، روز سه‌شنبه 25 شهریورماه برگزار شد.

دکتر غلامرضا گودرزی در ابتدای این نشست علمی گفت: یکی از آسیب‌های مربوط به آینده‌پژوهی اسلامی این است که فوراً آنرا با مهدویت پیوند می‌زنند ولی ارتباط میان آنها مشخص نمی‌شود.

گودرزی رویکرد اسلامی‌سازی آیت‌الله جوادی آملی را برای آینده‌پژوهی اسلامی را یک رویکرد مفید دانست و گفت: با توجه به فلسفه تاریخ در موضوع آینده‌پژوهی نه به جبر اعتقادی داریم و نه اختیارگرایی مطلق اما با توجه به حدیث «کذب الوقتون» (تعیین کنندگان زمان برای ظهور دروغ می‌گویند) باید دقت کرد که دوگونه وقت تعیین می‌کنند.

وی افزود: گاهی این گونه زمان تعیین می‌کنند که مثلاً ظهور سه سال دیگر واقع خواهد شد ولی برخی افراد نیز می‌گویند که تا 50 سال آینده ظهوری واقع نخواهد شد که این نیز نوعی تعیین زمان محسوب می‌شود.

این استاد دانشگاه روش‌های آینده‌پژوهی را در پنج روش سناریونویسی، دیده‌بانی، تحلیل روند، تصویرپردازی و سنت‌پژوهی اعلام کرد و گفت: در ترسیم فضای کنونی از روش سنت‌پژوهی استفاده می‌کنیم.

وی اضافه کرد: بسیاری از روایات درباره شرایط ظهور قابل «بداء» (تغییر) است و باید توجه داشت که ظهور دو حالت دارد. یعنی اگر مردم در طول اراده الهی قرار گیرند، ظهور امام زمان (عج) همانند دعوت پیامبر اکرم (ص) به صورت آرام و متین خواهد بود ولی اگر بصیرت مردم اضافه نشود، ظهور به گونه‌ای دیگر خواهد بود.

گودرزی با استناد به سخنان رهبر معظم انقلاب مبنی بر این که اقتدار فرهنگی تمدن‌ساز است، گفت: بعضی از مولفه‌ها مانند انسجام فرهنگی و نهادینه شدن اخلاق نقش فزاینده در اقتدار فرهنگی داشته و مولفه‌هایی هم‌چون سبک زندگی غربی و انحرافات اخلاقی نقش کاهنده دارند.

وی افزود: ویژگی‌های اصلی این اقتدار شامل پیوند رهبری با مردم، وجود روحیه انقلابی و ظهور تمایلات مذهبی است ولی باید به آسیب‌های جدی آن مانند مشکلات حجاب و عفاف در کشور، مشکلات خانواده و زنان در ایران و ظهور ضعف در شبهات اعتقادی توجه داشت.

این پژوهشگر اجتماعی با بیان این که در آینده یک بحران فرهنگی خواهیم داشت، گفت: از ویژگی‌های این بحران می‌توان به مخفی بودن، بلندمدت بودن و قابل رصد بودن آن برای نخبگان اشاره کرد.

وی در ادامه به چالش‌های آینده اشاره کرد و گفت: در این زمینه مسائلی هم‌چون گسست نسل‌ها، عقائد خرافی و سطحی‌نگری در عرصه‌های علمی و اجرایی به عنوان بیم و موضوع‌هایی مانند عمق راهبردی اعتقادات مردم، رویش‌های انقلاب و وعده‌های الهی از امیدهای این دوران است.

گودرزی با ترسیم فضای کنونی و محیط فرهنگی تاثیرگذار بر ایران گفت: یکی از اصلی‌ترین آسیب‌های بشری که جامعه را تحت تاثیر قرار داده است ربا و رباخواری است و اگرچه ادوین تافلر در کتاب بحران آینده معتقد است که بحران آینده جهان یک بحران اقتصادی است ولی معتقدم بحران آینده جهان بحران هویت خواهد بود.

وی همچنین موضوع جمعیت را یکی از بحران‌های کشور دانست و تاکید کرد: در آینده کمبود نیروی جوان مشکلات فرهنگی ایجاد خواهد کرد.

همچنین در ادامه این جلسه حجت الاسلام و المسلمین دکتر غلامرضا بهروزی لک توجه به زیرساخت‌ها و فرهنگ آرمانی را فرآیندی مهم در موضوع آینده‌پژوهی دانست و گفت: بسیاری از افراد توجه ندارند که به نیابت از جامعه مهدوی می‌توانند آینده را تضمین کنند و مردم معمولاً به مهدویت فردی قائل هستند در حالی که موضوع مهدویت باید الگوی جامعه قرار گیرد.

وی برجسته کردن آموزه مهدویت را در آینده‌پژوهی موضوعی مهم برشمرد و یکی از مسائل مهم در این زمینه را شناسایی آسیب‌ها دانست.

این استاد حوزه و دانشگاه با ارائه مباحث نظری، به دیدگاه‌های دانشمندان غربی اشاره کرد و گفت: یکی از مسائل مهم در زمینه آینده‌پژوهی فرهنگ مربوط به تحلیل روند فرهنگ است و امروزه وضعیت فرهنگ در جهان تحت تاثیر تحولات مدرنیته غربی است که بر مبنای سکولاریسم شکل گرفته است.

وی افزود: جهانی شدن یک فضای آشفته فرهنگی را به دنبال داشته است و در کشور ما نیز تاثیرگذار است که فرآیند گذار یا

ادغام شوندگی از نظر ذاتی بحران‌خیز است و معتقدم امروز بشر وارد بحران هویت شده است. بهروزی لك در ادامه به موضوع آخرالزمان اشاره کرد و با بیان احادیثی به ویژگی‌های این دوره پرداخت. وی گفت: به طور قطع نمی‌توان شرایط امروز جهان را با آخرالزمان مطابقت داد ولی شرایط جهانی به سمتی می‌رود که ناگزیر به سوی فرآیندی در حرکت هستیم که یکی از شرایط ظهور یعنی ادغام شوندگی جهانی آشکار می‌شود. وی با اشاره به نظریه آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی در کتاب آمادگی‌ها گفت: تا زمانی که فضای ارتباط جهانی فراهم نشود، امکان تحقق حکومت جهانی وجود نخواهد داشت. بهروزی لك همچنین به شرایط آینده فرهنگ در ادبیات جهانی شدن اشاره کرد و گفت: با توجه به تحولات فرهنگ در عرصه جهانی باید اذعان کرد که با ابزارهای قدیمی نمی‌توان با مقوله فرهنگ برخورد کرد و امروز ابزاری هم‌چون اینترنت و ماهواره بخشی‌گریزناپذیر است مقوله فرهنگ در جهان است. وی مواجهه و برخورد با این ابزار را ضروری دانست و گفت: باید در این مقوله به شکل علمی برخورد کرد و بایستی در نظر داشته باشیم که فضای فرهنگی امروز جهان یک فضای فیزیکی نیست بلکه یک فضای مجازی است. سخنران بعدی این همایش **دکتر مصطفی تقوی** پژوهشگر پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی بود. وی با اشاره به مطالب مطروحه، گفت: در بحث‌های آینده‌پژوهی و سیاست‌گذاری فرهنگی که در 10 سال اخیر به صورت جدی در دانشگاه‌ها مطرح شده است، یک ضعف اساسی وجود دارد که متأسفانه در این مباحث از فضای فلسفی و متافیزیکی بیرون نیامده‌ایم. وی پویش محیطی را در این زمینه لازم دانست و گفت: در آینده‌پژوهی کلان نیاز به پویش محیطی داریم که هزینه بسیاری را نیز می‌طلبد ولی باید با ترویج سیستم دیده‌بانی اجتماعی و پویش محیطی در این زمینه فعالیت کنیم. این استاد دانشگاه همچنین اطلاعات انضمامی را در این مقوله بسیار مهم دانست و گفت: نمی‌توانیم در جهان امروز آینده‌پژوهی کنیم مگر این که به موضوع فناوری توجه کنیم و غربی‌ها در این زمینه عمیق‌تر از ما به آن توجه دارند. مصداق‌یابی برای آخرالزمان به صورت کلی ممکن است ولی نمی‌تواند وارد جزئیات شد.